

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

wom
CZĘSTOCHOWA

JĘZYK POLSKI

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 13 stron (zadania 1.– 23.).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań (**prawda-falsz, na dobieranie**) znajdziesz w poleceniach do nich.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNI

--	--	--

**Stopień:
rejonowy**

**Czas pracy:
90 minut**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **60**

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: **51**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	2	2	3	2	2	2	2	1	5	1	1	1	3	2	1	2	2	2	3	3	1	16	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																								

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadania od 1. do 3. dotyczą Wprowadzenia do książki *Balsam dla duszy nastolatka*.

Zadanie 1. (1 p.)

Przeczytaj tekst.

Drogi Nastolatku!

Oto masz wreszcie książkę dla siebie. NAPRAWDĘ. Znajdziesz w niej różne historie, które wywołają twój śmiech, a być może i łzy. Ta książka będzie niczym najlepszy przyjaciel. Gdy znajdziesz się w potrzebie, opowie ci jakąś historię, która sprawi, że poczujesz się lepiej. Gdy będziesz samotny, dotrzyma ci towarzystwa, a gdy pomyślisz o przyszłości, powie ci: „Tak, uda ci się to, co postanowiłeś”. Są w niej opowieści o spełnionych marzeniach i straconych miłościach, o przewyciężaniu nieśmiałości i próbach samobójstwa. Są też opowiadania o zwycięstwach i historie tak smutne, że z pewnością uronisz nad nimi łzę. A każde z tych opowiadań jest skierowane do ciebie.

Napisz, na czym polega funkcja perswazyjna tego tekstu.

.....
.....

Zadanie 2. (2 p.)

Nazwij dwa środki służące realizacji funkcji perswazyjnej w tekście i zacytuj fragmenty będące ich przykładami.

Środek perswazji	Przykład z tekstu

Zadanie 3. (2 p.)

Oceń, które zdania dotyczące tekstu są fałszywe. Zaznacz F we właściwym miejscu.

Tekst prezentuje wady i zalety książki.	F
Tekst przedstawia cele napisania książki.	F
Tekst informuje o sposobie doboru opowiadań do zbioru.	F
Tekst zawiera propozycje rozwiązania problemów nastolatków.	F
Tekst przedstawia tematykę zamieszczonych w książce opowiadań.	F

Zadania od 4. do 7. dotyczą opowiadań ze zbioru *Balsam dla duszy nastolatka*.

Zadanie 4. (3 p.)

Uzupełnij tabelę podanymi poniżej informacjami zgodnie z treścią opowiadań.

Tytuły: *Zwykła świąteczna kartka*
 Tygryszka
 Lekcje baseballu

Problemy: brak motywacji do pokonywania własnych słabości,
 samotność wśród rówieśników,
 stawianie wygranej ponad uczciwość.

Przesłania: W sprzyjających okolicznościach każdy może zmienić się na lepsze.
 Trzeba zaakceptować to, co nieuniknione.
 O wartości człowieka decyduje jego stosunek do innych ludzi.

Tytuły	Problemy	Przesłania
	konieczność zmierzenia się ze śmiercią	
		Przyjaźń ma wielką moc.
<i>Złamane skrzydło</i>		

Zadanie 5. (2 p.)

Przeczytaj końcowy fragment opowiadania *Kocham cię, tato*.

Zrobiłem to, co należało zrobić. Nikt więcej nie przyszedł na pogrzeb, aby uczcić pamięć ojca tego mężczyzny, nawet sąsiad, o którym wspominał. Nie kosztowało mnie to wiele, jedynie kilka godzin z mojego życia. Opowiedziałem mężczyźnie, że jestem studentem i chcę zostać zawodowym graczem w golfa, a moi rodzice prowadzą dom pogrzebowy. On był prawnikiem, mieszkał w Denver i grał w golfa, kiedy tylko miał okazję. Opowiedział mi o swoim ojcu.

Tego wieczoru poprosiłem swojego tatę, aby następnego dnia zagrał ze mną w golfa. A zanim położyłem się do łóżka, powiedziałem:
– Kocham cię, tato.

Sformułuj myśl głównego bohatera na temat tego, co zrozumiał dzięki spotkaniu w domu pogrzebowym. Zastosuj narrację pierwszoosobową.

.....

.....

.....

Zadanie 6. (2 p.)

Przyjrzyj się zdjęciu i odpowiedz, czy może ono ilustrować problem ukazany w opowiadaniu *Wspomnienie o Linii Masona-Dixona*. Uzasadniając odpowiedź, podaj dwa argumenty odnoszące się zarówno do tekstu, jak i do zdjęcia.

Na podstawie: <http://weblog.infopraca.pl>

Zajęcie stanowiska:

.....
.....

Argument 1.:

.....
.....

Argument 2.:

.....
.....

Zadanie 7. (2 p.)

Odpowiedz na pytania zgodnie z treścią opowiadania *O chłopcu, który rozmawiał z delfinami*. Zbuduj zdania według instrukcji.

1) Jaki wpływ na Jeffa wywarła pierwsza wizyta w delfinarium?

Zdanie złożone współrzędnie łączne

.....
.....

2) W jakich okolicznościach Jeff uratował delfiny?

Wypowiedzenie złożone ze zdaniem podrzędnym okolicznikowym czasu

.....
.....

Zadanie 8. (2 p.)

Wpisz do tabeli jeden zrost, jedno złożenie i jedno zestawienie, które pochodzą od wyrazów podanych w ramce.

mówić	pasterz	dusza	prawda	pokrewny
-------	---------	-------	--------	----------

Zrost	
Złożenie	
Zestawienie	

Zadanie 9. (1 p.)

Oceń poprawność użycia imiesłowowych równoważników zdania. Zaznacz P przy wypowiedzeniach zbudowanych poprawnie.

Ofiarując bezdomnemu posiłek, Robby okazała mu serce.	P
Słuchając lekarza, porozmawiał z ojcem na temat przekazanych mu informacji.	P
Wyjąwszy ze skrzynki zaadresowaną do siebie kartkę, łza zakręciła się jej w oku.	P
Skończywszy rozmowę z dyrektorem, trener poprosił zawodników o podjęcie decyzji.	P

Zadanie 10. (5 p.)

W szkolnej gazecie zostanie zamieszczony twój artykuł na temat problemów współczesnej młodzieży. Nadaj artykułowi tytuł i zredaguj lead tak, by zainteresować czytelników.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zdania od 11. do 14. dotyczą tekstu *Historia Minotaura* Zbigniewa Herberta.

W nie odczytanym jeszcze piśmie linearnym A¹ opowiedziano prawdziwą historię księcia Minotaura. Był on – wbrew późniejszym plotkom – autentycznym synem króla Minosa i Pasifae. Chłopak urodził się zdrowy, lecz z nienormalnie dużą głową – co wróżbiarze poczytywali jako znak przyszłej mądrości. W istocie Minotaur rósł w lata swoje jako silny, nieco melancholijny – matolek. Król postanowił oddać go do stanu kapłańskiego. Ale kapłani tłumaczyli, że nie mogą przyjąć nienormalnego księcia, bo to mogłoby obniżyć już i tak nadszarpięty przez odkrycie koła – autorytet religii.

Sprowadził tedy Minos młodego w Grecji inżyniera Dedala twórcę głośnego kierunku architektury pedagogicznej. Tak powstał labirynt. Przez system korytarzy, od najprostszych do coraz bardziej skomplikowanych, różnicę poziomów i schody abstrakcji², miał wdrażać księcia Minotaura w zasady poprawnego myślenia.

Snuł się tedy nieszczęsny książę popychany przez preceptorów³ korytarzami indukcji⁴ i dedukcji⁵, nieprzytomnym okiem patrzył na pogładowe freski. Nic z tego nie rozumiał.

Wyczerpawszy wszystkie środki, król Minos postanowił pozbyć się zakały rodu. Sprowadził (także z Grecji, która słynęła ze zdolnych ludzi) zręcznego mordercę Tezeusza. I Tezeusz zabił Minotaura. W tym punkcie mit i historia są ze sobą zgodne.

Przez labirynt – niepotrzebny już elementarz – wraca Tezeusz, niosąc wielką, krwawą głowę Minotaura o wytrzeszczonych oczach, w których po raz pierwszy kielkować zaczęła mądrość, jaką zwykło zsyłać doświadczenie.

1 pismo linearne A – odmiana pisma używanego w starożytnej Krecie, którego znaki stawiano między poziomymi liniami

2 abstrakcja – proces tworzenia pojęć, w którym, wychodząc od rzeczy jednostkowych, dochodzi się do pojęcia bardziej ogólnego

3 preceptor – nauczyciel

4 indukcja – metoda wnioskowania polegająca na tym, że ogólne wnioski wyprowadza się z pojedynczych przypadków

5 dedukcja – metoda rozumowania polegająca na wyprowadzaniu logicznych wniosków z założeń uznanych za prawdziwe

Zadanie 11. (1 p.)

**Dedal został w tekście nazwany „twórcą głośnego kierunku architektury pedagogicznej”.
Objasnij, na czym polegał „pedagogiczny” charakter jego budowli.**

.....

.....

.....

Zadanie 12. (1 p.)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie tekstu można wnioskować, że król Minos nie był

- A. wrażliwy.
- B. operatywny.
- C. konsekwentny.
- D. bezwzględny.

Zadanie 13. (1 p.)

Napisz własnymi słowami, jak rozumiesz myśl na temat mądrości wyrażoną w ostatnim akapicie tekstu.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (3 p.)

Utwórz zdania, w których rzeczownik *książę* pełni funkcję

a) podmiotu logicznego

.....

b) orzecznika

.....

c) przydawki

.....

d) dopełnienia.

.....

Zadania od 15. do 23. dotyczą książki R. J. Palacio *Cudowny chłopak*.

Zadanie 15. (2 p.)

Napisz, który z bohaterów książki wypowiedział poniższe słowa.

Cytat	Osoba
<i>Wiem, że nie jestem zwykłym dziesięciolatkiem.</i>	
<i>Mama i tato ciągle powtarzają, że jestem najbardziej wyrozumiałą dziewczyną na świecie.</i>	
<i>Tamtego pierwszego dnia usiadłam obok niego, bo było mi go żal.</i>	
<i>To od Charlotte uzyskałem poufne informacje, dlaczego ludzie się ode mnie odwrócili.</i>	
<i>Przez ten rok rzadko spotykałam Vię w szkole, a jeśli już rozmawialiśmy, czułam się niezręcznie.</i>	

Zadanie 16. (1 p.)

Napisz, z jakim wydarzeniem z lektury związana jest przedstawiona poniżej maska ducha.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 17. (2 p.)

W słowniku frazeologicznym można przeczytać, że **nałożyć maskę** znaczy przybrać pozę, zacząć się zachowywać sztucznie, stwarzać pozory.

Odwołując się do podanego objaśnienia frazeologizmu *nałożyć maskę*, uzupełnij poniższe zdania zgodnie z treścią lektury.

W pewnym momencie swojego życia bohaterka nałożyła maskę. Tą dziewczyną była Zrobiła to, ponieważ

Zadanie 18. (2 p.)

Uzasadnij, że Jack Will był prawdziwym przyjacielem Augusta. Podaj przykłady trzech zachowań Jacka, które o tym świadczą.

- 1)
- 2)
- 3)

Zadanie 19. (2 p.)

Wszyscy powinniśmy przynajmniej raz w życiu dostać owację na stojąco, bo przecież każdy z nas zwycięża ten świat – to słowa, które w pewnym momencie wypowiada Auggie.

a) **Wyjaśnij, jak rozumiesz przenośne znaczenie wypowiedzi bohatera.**

.....
.....
.....
.....

b) Napisz, który inny bohater lektury i w jakich okolicznościach dostał owację na stojąco.

Bohater:

Sytuacja:

Zadanie 20. (3 p.)

Autorka *Cudownego chłopaka*, R.J. Palacio udzieliła wywiadu. Na podstawie odpowiedzi sformułuj pytania, jakie jej zadano.

.....
.....

R.J. Palacio: Zasiadając do pisania „Cudownego chłopaka”, jednego byłam pewna: chciałam, by akcja mojej powieści rozgrywała się od pierwszego do ostatniego dnia piątej klasy. To, co się wydarzy w międzyczasie, nawet dla mnie było tajemnicą. Zależało mi przede wszystkim na tym, by przemycić w książce jak najwięcej dobroci, pokazać jej wielką siłę. Ogólnie rzecz biorąc, chciałam powiedzieć dzieciom w każdym wieku, że ich czyny są zauważane i zapamiętywane, a podejmowane przez nie wybory wpływają też na ludzi, których spotykają na swojej drodze.

.....
.....

R.J. Palacio: Myślę, że pokazanie tej samej historii z różnych perspektyw czyni ją bardziej interesującą i wiarygodniejszą. Powstaje polifonia głosów bohaterów, która pozwala czytelnikom poznać życie Augusta Pullmana ze wszystkimi jego blaskami i cieniami.

.....
.....

R.J. Palacio: Moją ulubioną sceną jest scena na szkolnej wycieczce, gdy Amos, Miles i Henry przybywają Auggiemu i Jackowi na pomoc, gdy obu chłopców próbują nastraszyć siódmoklasiści. [...] Ta scena to niby nic wielkiego, ale bardzo mnie wzrusza.

.....
.....

R.J. Palacio: Wielokrotnie mnie o to pytano! Prawdę mówiąc, obiecałam sobie, że sequel „Cudownego chłopaka” nie powstanie, ponieważ swój pomysł na książkę zrealizowałam w całości. Chciałam, by moja powieść kończyła się mocnym akcentem – dniem, w którym Auggie wreszcie otrzyma to, na co zasłużył, czyli szacunek i życzliwość ze strony innych. Książka kończy się optymistycznie, ale to wcale nie oznacza, że droga Auggiego będzie usłana różami. Jeszcze nie raz będzie musiał się mierzyć z przeciwnościami losu, znosić przykrości i wykazywać się odwagą. Ale możemy być pewni, że Auggie ma to, czego potrzebuje – serce, odwagę, wytrwałość – aby sprostać każdemu wyzwaniu. To właśnie czyni go tak WYJĄTKOWYM! Napisanie sequela byłoby trochę zbędne.

Na podstawie:

<http://cudownychlopak.pl/r-j-palacio-krzyzowym-ogniu-pytan-piatoklasistow/>

Zadanie 21. (3 p.)

Podaj wyraz podstawowy, od którego pochodzi rzeczownik *twórca*.

.....

Podaj następujące elementy wyrazu *twórca*:

podstawa słowotwórcza.

formant.

temat fleksyjny.....

końcówka

Zadanie 22. (1 p.)

Dokończ zdanie, wybierając właściwą odpowiedź.

We wskazaniu *Nie szukaj przyjaciół wśród ludzi, którzy nie są ci równi* pan Browne użył różnych części mowy w następującej kolejności:

- A. partykuła, czasownik, rzeczownik, przyimek, rzeczownik, zaimek, wykrzyknik, czasownik, zaimek, przymiotnik.
- B. partykuła, czasownik, rzeczownik, przyimek, rzeczownik, przyimek, partykuła, czasownik, zaimek, przymiotnik.
- C. partykuła, czasownik, rzeczownik, przyimek, rzeczownik, zaimek, partykuła, czasownik, zaimek, przymiotnik.
- D. partykuła, czasownik, rzeczownik, spójnik, rzeczownik, zaimek, partykuła, czasownik, zaimek, przymiotnik.

Zadanie 23. (16 p.)

Napisz opowiadanie, którego mottem będzie podana myśl. Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

*Kiedy postanawiamy skończyć z udawaniem,
że jesteśmy takimi, jakimi chcą nas widzieć inni,
dokonujemy ważnego wyboru – wступujemy na drogę wolności.*

Alan Loy McGinnis

.....
.....
.....
.....
.....

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.